

Patrick Le Tréhondat: Intervju med *Commons*, ett intellektuellt vänsterkollektiv*

[Ur [Links International Journal of Socialist Renewal](#), 6 juni 2023. Först publicerat på [New Politics](#). Översättning från engelska, Göran Källqvist.]

(En av paradoxerna med kriget i Ukraina är att en del av oss har upptäckt att det finns en aktiv vänster och ett kritiskt och kreativt tänkande i Ukraina som vi (inklusive författaren till dessa rader) har ignorerat i alltför många år. Bland våra upptäckter är säkerligen *Commons, Journal of Social Criticism* en av de viktigaste och mest produktiva platserna för att vi ska förstå situationen i Ukraina – och i världen. De publicerar artiklar på ukrainska, engelska och ryska. Idag är *Commons* en referenswebbplats för kritiskt tänkande inom den europeiska vänstern. Även om den behandlar frågor som är specifika för Ukraina är den öppen för världen. Ett av dess senaste initiativ är ”Periferins dialoger”, vars mål är att ”motståndet mot det kapitalistiska systemet ska vara en väg att hitta alternativa lösningar för alla länder i världens periferi. I detta syfte inleder vi en gemensam oberoende dialog med aktivister från olika regioner, från Latinamerika till Östasien”. Jag hade nyligen ett samtal med *Commons*’ redaktion – Patrick Le Tréhondats kommentar.)

***Commons* grundades 2009. Under vilka omständigheter, av vilka och varför grundades den?**

Vid den tidpunkten hade Ukraina redan ett visst ekosystem av vänsterorganisationer, från anarkister till olika sorters marxister. Bland deras aktiviteter fanns t ex en kampanj mot en ny arbetslagstiftning och protester mot att fastighetsutvecklare olagligt tog över offentliga områden. Vänstern hade också ett antal onlineresurser. Till största delen tillhörde eller sympatiserade grundarna av *Commons* med ett eller flera av dessa initiativ. Men de var inte nöjda med kvaliteten på de politiska analyser som var typiska för vänstermiljön i Kyiv vid den tiden. Många av dem var studenter eller forskare, en del hade via universitet i väst redan stött på marxistiska diskussioner och texter som var mycket mer sofistikerade och moderna än de texter som diskuterades av aktivister i Ukraina. Så inledningsvis startade dessa personer en mejllista som de kallade ”vänstertänkande”, för att hålla informella politiskt engagerade diskussioner. Inom kort beslutade de att starta en webbplats som skulle popularisera internationellt samhällskritiskt tänkande inom en bredare grupp. De första publiceringarna var nästan uteslutande översättningar. Gradvis började vi också producera egna texter, och inom kort lanserade vi en papperstidning. Tanken bakom den var att ha något som liknade en riktig akademisk tidning, med expertgranskning och hög intellektuell nivå, men självständig från all akademisk byråkrati. En del av dessa grundare är fortfarande med i gruppen, andra har vi skilts från. Papperstidningen finns inte längre. Men den allmänna tanken är densamma: att producera och sprida en högkvalitativ, politiskt engagerad samhällsanalys.

Utöver att fördöma det globala kapitalistiska systemets skador verkar ni mer allmänt försöka belysa de alternativ som byggs här och nu, och mer specifikt i koloniserade samhällen i det kapitalistiska systemets periferi. Beror detta intresse på situationen i Ukraina? Varför?

* På marxistarkivet finns ett flertal artiklar från *Commons* som behandlar Ukrainakriget ur ett vänsterperspektiv – öa.

Det är uppenbart att Ukraina är ett perifert land och att detta faktum inte går att bortse från under utvecklingen av en samhällsanalys och politiska strategier. Även om den första impulsen bakom *Commons* var att göra den postsovjetiska publiken bekant med tänkandet i väst, hade vi aldrig för avsikt att stanna vid detta enkelriktade överförande. Vi lär oss en hel del av våra kamrater i väst, men vi upplever också att de har en hel del att lära av kunskapsproduktionen på perifera platser. Vi upplever också att vi behöver ett oberoende utbyte av erfarenheter med andra perifera länder. Samma sak gäller revolution kontra perspektivet ”här och nu”: de två måste kombineras, annars blir den antikapitalistiska retoriken ytlig och allmän, på samma sätt som ”praktiska lösningar” inte leder oss någonstans om de inte har ett bredare radikalt perspektiv.

Så ni är väldigt intresserade av de sociala rörelsernas situation och erfarenheter i Latinamerika, Afrika, Asien? Det verkar paradoxalt för ett europeiskt land.

Efter att det fullskaliga kriget inleddes, insåg vi att det vi visste och publicerade om perifera länder ofta var skrivet av vänsterförfattare från väst, eller personer från det globala syd som sedan länge bor i väst. Samma sak visade sig i fallet Ukraina – när uppmärksamheten plötsligt riktades mot vårt samhälle, var det oftast de perspektiv på den ryska invasionen som framfördes av personer från väst som hördes högst och värderades mest. Även om de aldrig hade behandlat det ukrainska sammanhanget tidigare. Tyvärr gällde det också vänsterns diskussioner, trots att vänsteranhängare förmodas bry sig om hierarkier, maktförhållanden, sammanhang och representation. Samtidigt bidrog kriget till att det uppstod kontakter med vänsteranhängare från hela världen. Vi beslutade att det behövdes en mer direkt dialog med progressiva krafter i det ”globala syd”.

Det ukrainska samhället har i ett årtionde upprepat parollen ”Ukraina är Europa”. Den envishet med vilket den hela tiden upprepas gör att man undrar om de som proklamerar den inte försöker övertyga sig själva om något som egentligen inte är självklart. Det är ointressant att slå fast läroboksfakta, enligt vilka den europeiska kontinenten sträcker sig från Atlanten till Uralbergen och Kaspiska havet. I den samhällsliga verklighet vi lever, står ”Europa” för en av de rikaste regionerna i världen, som dominerar en stor del av resten av planeten politiskt och ekonomiskt. Det finns också många ojämlikheter i det tänkta ”Europa”. Det vore förmätet att hävda att Ukraina är en del av detta välmående och mäktiga block. Det ukrainska samhället ingår som en periferi i de globala kapitalistiska hierarkierna, och följaktligen kräver detta samhälles verklighet en materialistisk analys istället för de idealistiska och ibland rasistiska proklamationerna att Ukraina är en del av ”den europeiska civilisationen”. Europa är givetvis fortfarande en viktig referenspunkt, eftersom vi hursomhelst ligger i regionen och den ukrainska historien och nuvarande händelserna är djupt förknippade med grannländerna. Men det är av värde att fundera över vår plats i de europeiska hierarkierna och ändra vårt fokus och titta efter fruktbara jämförelser eller delade erfarenheter på andra ställen, på lika perifera platser, för att hitta våra gemensamma sätt att utmana det existerande, globala, ojämlika utsugande systemet.

Många artiklar publiceras om situationen i Ukraina. På vilket sätt är era publikationer speciella om detta ämne? Vad är ert huvudintresse när ni väljer ut artiklar? Vad säger ni som inte andra gör?

Tja, vi skiljer oss från utländska vänsterpublikationer genom att vi är ett ukrainskt media, och från ukrainska att vi är ett av få vänstermedier i Ukraina. Som varje progressiv vänsteranhängare skulle hålla med om, är det viktigt att ge en röst åt folket på marknaden, och följaktligen uttrycker vi vårt

perspektiv och försöker ge en röst åt olika grupper och erfarenheter från Ukraina. Till skillnad från många andra medier från Ukraina anser vi, som ett vänstermedia, att de viktigaste frågorna handlar om aktuella ojämlikheter, utsugning och vägar till ett mer jämlikt och rättvist samhälle.

Vilken plats har marxismen i ert tänkande?

Det är nog en fråga som varje medlem i redaktionen ska besvara enskilt. En del av oss är marxister, men inte alla, och bland tidningens medgrundare och tidigare redaktörer fanns personer med olika uppfattningar, inklusive anarkister. Men det som förenar alla redaktörer är ett materialistiskt förhållningssätt till verkligheten.

Vi har översatt verk av många marxistiska författare, som Perry Anderson, Étienne Balibar, Tithi Bhattacharya, Hal Draper, David Harvey, Nancy Fraser, Michael Löwy, Marcel van der Linden, Nicos Poulantzas, Beverly J. Silver, Enzo Traverso och Erik Olin Wright, för att nämna några få. Samtidigt översatte vi anarkistiska författare som David Graeber och Peter Gelderloos, och bara progressiva forskare, som Randall Collins och Pierre Bourdieu. Vi uppmärksammar också speciellt det intellektuella arvet efter Roman Rosdolsky, en av Ukrainas mest framstående marxister.

Ni har redigerat papperstidningen *Commons*. Det sista numret kom i december 2109. Varför slutade ni med den?

Det kräver en hel del tid och arbete och det är inte så mycket att vinna av det. Även om det tillät oss att ge ett mer holistiskt synsätt på ett visst ämne och dra in de mest aktiva personerna i ett vänsterperspektiv, gör onlinepublikationer att vi når fler personer och att vi kan försöka få till stånd en mer allmän svängning i den allmänna diskussionen. Vi hade visserligen temanummer, men vanligen var ett visst ämne dessutom bara av intresse för en del av redaktionen medan resten var mindre indragna. Vi uppskattar denna erfarenhet djupt, och en del av oss har en del nostalgiska känslor för de tryckta numren, men till slut beslutade vi oss för att gå vidare.

På er webbplats erbjuder ni böcker för gratis nedladdning (t ex *Vem ska se efter barnen? Dagem utifrån ett perspektiv av ojämlikhet mellan könen; En framtid utan kapitalism; Cybernetik och ett demokratiskt ekonomiskt styrelsesätt*). Planerar ni att publicera era egna böcker i framtiden?

De här böckerna (varav en del snarare är forskningsrapporter, andra redigerade böcker) kom till som ett resultat av en del av redaktörernas speciella intressen och engagemang, vilket ledde till publiceringen eller forskningen. En del av dem redigerades också av personer utanför *Commons*, som vi delar tankar och visioner med.

För närvarande förbereder vi en viktig bok om resultatet av specialprojektet om en Rättvis övergång.¹ Den kommer att finnas tillgänglig på ukrainska och anpassad till en engelsktalande publik.

På er webbplats säger ni: ”Redaktionen delar jämlikhetssträvande och antikapitalistiska uppfattningar. Det är därför vi i våra publikationer diskuterar hur samhället ska förändras så att det inte finns plats för utsugning, ojämlikhet och diskriminering.” Hur återspeglas detta i ert funktionssätt och ert urval av artiklar?

Givetvis påverkar våra ideologiska perspektiv urvalet av artiklar. Vi kan inte säga att vi bara

¹ [Just Transition for Ukraine](#), på ukrainska.

publicerar skribenter som har samma ideologiska uppfattningar som vi. Ja, det mesta av det vi publicerar kommer från likasinnade personer. Men vi publicerar också artiklar som vi är överens med även om artikelns inramning inte nödvändigtvis är vänster. Men den får förstås inte innehålla något som står i motsättning till våra åsikter, som rasism, elitistiska uppfattningar, kvinnofientlighet, marknadsbaserade förhållningssätt och så vidare. Tanken att skapa en dialog med perifera erfarenheter kommer direkt från dessa våra uppfattningar. Det är viktigt för oss att föra fram kvinnors jämlika röst och ge arbetares perspektiv. I vårt dagliga arbete är vi medvetna om att en del av oss har ett heltidsarbete för sitt uppehälle. Vi tar hänsyn till att vissa har omsorgsplikter, vilket får ett stort inflytande på deras arbetstider och schema.

Hur har ni arbetat efter att det fullskaliga kriget började den 24 februari 2022 och hur har det förändrat er publiceringspolicy?

Under invasionens första månader övergick vi nästan helt till en internationell publik, trots att vi innan det inte hade givit så stor uppmärksamhet till webbplatsens engelska version. Vi ansåg att det var viktigt att ingripa i de regionala och globala vänsterdebatterna om den ryska invasionen, och lägga fram vårt perspektiv på vad en äkta internationalism och solidaritet innebär i en situation som denna. När diskussionen om återuppbyggnaden av Ukraina efter kriget började någon gång på sommaren 2022 ansåg vi det vara viktigt att föra fram tanken på en rättvis återuppbyggnad. I slutet av förra året hade vi befäst tanken om dialog med periferin, även om den redan hade diskuterats internt i flera månader. Det gör att den engelskspråkiga publikationen alltid är viktig för oss, och vi försöker översätta en stor del av våra texter och planerar att göra det ännu mer. Vi har också byggt och fortsätter att bygga förbindelser till olika progressiva medier och aktivister från andra länder, och det hjälper till att öka mångfalden av skribenter och perspektiv. Ur ett mer organisatoriskt perspektiv har vi också tvingats ändra en hel del. Många av våra redaktörers och skribenters personliga situation har förändrats på grund av den fullskaliga invasionen. Vissa har fått flytta inom Ukraina, några tvingades fly utomlands, en del gick med i armén, några tvingades bli ensamstående mammor (på grund av den ukrainska regeringens restriktioner på mäns rörlighet över gränsen). På våren 2022 var vårt arbete lite kaotiskt, eftersom de allmänna och personliga omständigheterna ständigt förändrades. Nu har situationen i viss mån stabiliserats, och vi samarbetar till största delen via internetkommunikation. Paradoxalt nog hade Covid-19-pandemin förberett oss för detta ur teknisk och praktisk synvinkel.

Har ni förbindelser med andra webbplatser i Europa eller internationellt?

Vi har många förbindelser med olika medier, främst i Europa, men också i USA, Latinamerika, etc. Vi är med i det östeuropeiska nätverket ELMO och samarbetar då och då med andra. Vi har mycket färre kontakter med medier i liknande perifera länder utanför Östeuropa och Latinamerika. Men vi har också en del planer och idéer som vi nu arbetar med tillsammans med andra personer för att underlätta kommunikation och samarbete i hela världen.

Sedan den fullskaliga invasionen inleddes har vi sett en fördubbling av antalet webbplatser som har översatt, publicerat eller länkat till våra publikationer i sina artiklar. På ett år har detta antal ökat till nästan 2.000 webbplatser i hela världen. Och antalet aktiva länkar tillbaka till våra publikationer ökade femfalt till mer än 150.000.

Vissa medier har fått vårt tillstånd och publicerat översättningar av våra artiklar. Men majoriteten av

dem gör det själva. Och vi välkomnar den här sortens distribution.

Så våra artiklar, speciellt om kriget mellan Ryssland och Ukraina, som vi aktivt började publicera på engelska, har börjat påverka den politiska diskussionen i andra länder i världen.

Hur många läsare har ni? Hur många personer besöker er webbplats?

Vi har vår egen stabila kärnpublik. På det hela taget läses webbplatsen av omkring 30.000 läsare på en månad. Omkring hälften av dem är utländska besökare, vilket har fördubblats sedan invasionen började. Vi sprider också våra idéer och värderingar i sociala media, i ett kortare och mer tillgängligt format. På detta sätt siktar vi på att nå yngre människor, genom att uppmärksamma artiklar på Instagram och Twitter, till exempel.

Webbplatsen: [Commons](#).

För att stöda *Commons* ekonomiskt: [Patreon](#).